

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2003-2185

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Tuttavainen-Levanoja, Tarja			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Tarkkailla vai katkaista? Huumeiden ongelmakäyttäjän identiteetin rakentuminen arkielämän sosiaalisessa kontekstissa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipolitiikka			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2003-05-05	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 86
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielmassa tarkastellaan laittomiksi luokiteltujen huumausaineiden käyttöä poikkeavana käyttäytymisenä leimautumis-interaktionistisen ja struktuuri-funktionalistisen teoriaperinteen mukaisesti. Poikkeavuuden määrittelyjen historiassa nousee esille kolme erilaista paradigmaa. Näistä ensimmäisessä poikkeava käyttäytyminen määritellään synniksi, toisessa rikolliseksi toiminnaksi ja kolmannessa sairaudeksi. Näiden kolmen paradigman välistä kilpailua ja vuoropuhelua on esiintynyt kautta aikojen. Mikä paradigma milloinkin raamittaa poikkeavuuden määrittelyä, on paljolti sidoksissa tiettyyn historialliseen ajankohtaan.</p> <p>Tutkielmassa keskitytään pohtimaan huumausaineiden ongelmakäyttäjiksi luokiteltujen henkilöiden arkielämän vuorovaikutussuhteita. Tutkielman tarkoituksena on selvittää, kuinka huumausaineiden ongelmakäyttäjän poikkeava identiteetti rakentuu arkielämän vuorovaikutussuhteissa. Tutkimusmenetelmänä on käytetty vapaamuotoista teemahaastattelua. Tutkielmassa on haastateltu kymmentä huumeiden ongelmakäyttäjää, heidän lähiomaisiaan ja naapurustoa sekä terveydenhuoltosektorin, sosiaalitoimen ja poliisin edustajia. Analyysimenetelmänä on käytetty retorista diskurssianalyysiä. Tutkielmassa esitetään, kuinka huumeiden ongelmakäyttäjän poikkeava identiteetti rakentuu arkisissa vuorovaikutussuhteissa erilaisten retoristen strategioiden myötävaikutuksella. Retoristen pelien avulla arkivuorovaikutuksessa uusinnetaan ongelmakäyttäjän poikkeavaa identiteettiä, mikä edesauttaa erilaisten vastakohta-asetelmien syntymistä. Tutkielmassa on eroteltu kolmenlaisia diskursiivisia käytäntöjä suhteessa huumeiden ongelmakäyttäjään. Näitä nimitetään kontrollipuheeksi, hoivapuheeksi ja maallikkopuheeksi. Nämä diskursiiviset käytännöt muotoutuvat erilaisista puolustavan ja hyökkäävän retoriikan strategioista. Näiden strategioiden myötävaikutuksella huumeiden ongelmakäyttäjälle rakentuu vastarintaidentiteetti vastauksena yhteisön poikkeavaksi leimaamiselle. Vastarintaidentiteetin olemus on moniulotteinen ja prosessinomainen, mikä tekee siitä elinkelpoisen jälkimodernin sirpaloituneessa kulttuuriympäristössä. Tutkielma pyrkii julkituomaan huumeiden ongelmakäyttäjän asemaan sisältyviä ristiriitaisuuksia ja poliittisia jännitteitä, joiden tutkimista tulisi pitää pohjatyönä tulevaisuuden huumeipolitiikkaa suunniteltaessa.</p> <p>Käytetyimmät kirjallisuuslähteet tässä tutkielmassa ovat Weitzer, Ronald (2002) Deviance and Social Control. San Fransisco, Mc Graw Hill; Conrad, Peter & Schneider, Joseph (1981) Deviance and Medicalization. From Badness to Sickness. Lontoo, The C.V. Mosby Company; Kaukonen, Olavi & Hakkarainen, Pekka (2002) Huumeiden käyttäjä hyvinvointivaltiossa. Helsinki, Gaudeamus; Kari Palonen & Hilikka Summa (1996) Pelkkää retoriikkaa. Tampere, Vastapaino; Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (1999) Diskurssianalyysi liikkeessä. Tampere, Vastapaino.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords huumeet - ongelmakäyttö poikkeavuus diskurssianalyysi retoriikka identiteetti			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			